

Idiota

MARLENE MONTEIRO
FREITAS

Wie is Idiota eigenlijk?

Marina Kaptijn

Gezien op 09 mei 2022

Kanal-Centre Pompidou K1, Brussel in
het kader van Kunstenfestivaldesarts

De performance 'Idiota' van danseres en choreograaf Marlene Monteiro Freitas speelt zich gedurende ongeveer 85 minuten af in KANAL, een grote voormalige industrieloos, nu een tentoonstellingshal, aan het Kanaal. Binnen de hal staat een glazen toonkast, net zo groot -of klein- als een pashokje. Een doos van Pandora?

12 MEI 2022

Ik zag 'Idiota' rond 6 uur 's avonds, als het daglicht nog volop binnenstroomde in de hall. De voorstelling speelde ook om 9u, in het avondschemer, met kunstlicht. De sfeer zou dan minder 'museaal', theateraler zijn, zo werd me verteld. Aan theatraliteit ontbrak het nochtans niet in de late namiddag.

Integendeel. Zoals Monteiro speelt, raast en lonkt naar ons vanuit de kast slurpt ze mijn verbeelding helemaal op. Zonder opsmuk, en zonder effecten. Monteiro doet wat ze doet op klaarlichte dag. Zichtbaar voor iedereen opgesloten in een glazen kijkhokje waarin al het kwaad van de wereld vrijkomt - en dat is veel.

Op de bodem van de vitrinekast ligt zwart lava-achtig zand. Meer nog dan de beelden van de talloze gedaantewissels die Monteiro Freitas ondergaat in deze glazen doos, blijft het geluid van het knarsende zand op de bodem nazinderen. En niet alleen dat geluid. Er zijn ook blaffende honden of het onheilspellende gebonk van ijzer op ijzer, als uit een kooi.

Af en toe zet Monteiro Freitas een koptelefoon op, en dan luisteren we als publiek mee met haar naar wat ze dan hoort. Als ze die koptelefoon afzet verzwakt dat geluid weer.. Op dat moment realiseer ik me dat wij als publiek mee in het hoofd van deze 'Idiota' werden verplaatst. Die gedachte is niet prettig.

Het geluid van het zand onder haar voeten gaat dan over in het ritme van muziek, steeds sneller, steeds luider. Monteiro danst en verandert mee. Niet lieflijk, soms bijna spastisch. Iedere mogelijkheid tot verandering buit ze uit. Niet alleen haar lichaam danst, maar ook haar hoofd, gezicht, kin, en ogen.

Monteiro laat zichzelf rauw en kwetsbaar zien, met onvoorstelbaar veel energie

En het malle piccolo hoofddeksetje dat ze op tientallen manieren op haar hoofd zet en haar dan steeds een ander aanzien geeft. Zo simpel als dat klinkt, zo groot is de impact van de beelden die ontstaan. Ze danst zichzelf van zot naar guitig naar autoritair naar zot en weer terug. Gepolijste beelden zijn er niet in 'Idiota'. Monteiro laat zichzelf rauw en kwetsbaar zien, met onvoorstelbaar veel energie.

Wie is Idiota eigenlijk? Het programma beweert dat de voorstelling draait rond de mythe van Pandora, de vrouw die haar nieuwsgierigheid niet kon bedwingen en de doos opende waarin Zeus alle kwalen en ongeluk van de wereld had opgesloten. Alleen de hoop ontsnapte niet. Is Pandora die Idiota? Is Monteiro Freitas het? Zijn wij het zelf, meegelokt in de glazen kooi van Monteiro Freitas?

Ze raast door en door, zwaait in de ringen die tegen het dak van de doos hangen, beukt, spuugt en springt tegen wanden. Alle vervloekingen over de mensheid die eigenlijk netjes in die doos hadden moeten blijven komen naar buiten - in de gedaantes en gevechten van en met Monteiro.

Terwijl ik haar bekijk is het alsof mijn blik door haar gestuurd wordt. Juist omdat er zoveel te zien, te associëren en te ontwarren valt haakte ik op een gegeven moment af. De stroom aan beelden bleef steken in precies dat: een stroom aan beelden, een op hol geslagen caleidoscoop. Van kinderbeentjes uit de mond van een reus, tot een Hitler snor door een zwart servet, het werd te veel, en mijn bereidheid om de plaatjes af te maken met mijn eigen verbeelding, was ineens op.

Op het eind springt Monteiro nogmaals als een trekkop tegen de wanden van het toonkast, maar dan is ook haar energie op. Vlak voor ze uit het hokje stapt, onverwacht klein en fragiel, schiet ze ook de hoop af, het laatste wat zich nog zou bevinden in Pandora's Box, en wat ons als mensheid zou kunnen redden. Afgeschoten door Monteiro Freitas, of door Idiota? De voorstelling geeft wel verwarring, maar geen antwoorden.